

İÇİNDEKİLER

A. Proje Tanıtımı

1. Gold Standard'a Göre Projenin Uygulanabilirliği
2. Mevcut Proje Durumu

B. Paydaş Toplantısının Tasarlanması

1. Toplantı Programı
 - i. Gündem
 - ii. Teknik Olmayan Özet
 - iii. Davet Takip Tablosu
 - iv. Bireysel Davetiye Metni
 - v. Kamu Davetiye Metni
2. Kullanılan Diğer Davet Yöntemleri

C. Danışma Süreci

1. Fiziksel Toplantı Katılımcıları
 - i. Katılımcı Listesi
 - ii. Değerlendirme Formları
2. Resimler
3. Görüşme Sonuçları
 - i. Toplantı Tutanağı
 - ii. Diğer Görüşme Tutanaqları
 - iii. Tüm Yorumların Değerlendirilmesi
 - iv. Sürdürülebilir Kalkınma Değerlendirilmesinin Üzerinden Tekrar Geçilmesi
 - v. Yorumlardan Kaynaklı Değişikliklerin Özeti

D. Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi

1. Kendi Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi
 - i. 'Zararlılık' Değerlendirmesi
 - ii. Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi
2. Paydaş Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi
3. Birleştirilmiş Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi

E. Sürdürülebilirlik İzleme Planının Tartışılması

F. Bölge Halkı Bilgilendirmesi Geri Bildirim Sürecinin Açıklanması

EK 1. Orijinal Katılım Listesi

EK 2. Orijinal Değerlendirme Formu

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

BÖLÜM A. PROJE TANITIMI

A. 1. Gold Standard'a Göre Projenin Uygulanabilirliği

a) Proje Faaliyetleri Ölçeği

Küçük ölçekli bir projedir. Kuzkaya-1 HES projesinin kurulu gücü 3, 59 MW ve Kuzkaya-2 HES projesinin kurulu gücü 2,92 MW'dır.¹

b) Ev Sahibi Ülke veya Devlet

Proje Türkiye'de yer almaktadır.

c) Proje Faaliyetinin Türü

Proje, bir yenilenebilir enerji temini projesidir ve fosil olmayan ve tükenmeyen enerji kaynaklarından (hidroenerji) enerji üretir ve dağıtır.

d) Sera Gazları

Gold Standard kriterlerine uygun sera gazları arasında, proje karbondioksit (CO₂) Azaltıyor.

e) Resmi Kalkınma Yardımı (ODA)

Bu proje herhangi bir Resmi Kalkınma Yardımı (ODA) almadığı için Gold Standart'a kayıt için uygundur.

f) Diğer Sertifikalar

Proje başka herhangi bir sertifikaya sahip değildir. Bundan dolayı, proje Gold Standard kriterlerine uygundur.

A. 2. Mevcut Proje Durumu

Kuzkaya Regülatörü ve HES Projesi Murat Kaan Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilecektir. Projenin tesis bedeli 14,724,874.7 \$, yatırım bedeli ise 17,885,673.8 \$'dır.² Projenin ekonomik ömrü 50 yıldır.³ İnşaatın 2 yıl içerisinde bitmesi planlanmaktadır ve İnşaat Eylül 2011'in sonunda başlayacaktır.

¹ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 5-6

² Kuzkaya Fizibilite Raporu, sayfa 9

³ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 6

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

BÖLÜM B. PAYDAŞ TOPLANTISININ TASARLANMASI

i. Gündem

GÜNDEM

1. Açılış
2. Projenin Tanıtımı
3. Projenin Sorular Eşliğinde Açıklanması
4. Sürdürülebilir Kalkınma Değerlendirilmesi
5. Sürdürülebilir Kalkınmanın İzlenmesiyle İlgili Görüşlerin Paylaşılması
6. Kapanış

ii. Teknik Olmayan Özet

KUZUKAYA REGÜLÂTÖRÜ VE HES-TEKNİK OLMAYAN PROJE ÖZETİ

Projenin Amacı

MURAT KAAN ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş tarafından Kastamonu İli, Araç İlçesi sınırları içerisinde Araç çayı üzerinde 6.518 MWe kurulu gücünde “Kuzukaya Regülâtörü ve Hidroelektrik Santrali” yapılması ve işletilmesi planlanmaktadır. Kuzukaya Regülâtörü ve Hidroelektrik santralinin tek amacı enerji üretimidir. Projenin toplam kurulu gücü 6.74 MW olacaktır.⁴ Tesislerin tamamlanma süresi yaklaşık 2 yıldır. Projenin ömrü, santral tamamlandıktan sonra 50 yıldır. Proje kapsamında inşaat aşamasında 80-100 kişi, işletme aşamasında ise yaklaşık 4-5 kişinin çalışması planlanmaktadır. Gerek duyulan personel projeye en yakın yerleşim yerlerinden temin edilecektir. Proje kapsamında inşaat aşamasında çalışacak olan personelin her türlü teknik ve sosyal altyapı ihtiyaçları için yemekhane, mutfak, soyunma yeri, duş, tuvalet, lavabo, ardiye, idari ve teknik büroların yer aldığı bir adet şantiye kurulacaktır. Dolu gövdeli beton ve toprak dolgu gövde olarak tasarlanan Kuzkaya Regülâtörü'nün sağ sahilinden ve Çevirme Yapısı'nın sağ sahilinden alınacak olan su, Kuzkaya HES'e trapez kesitli kanal ile iletilecektir. Gerçekleştirilmesi planlanan proje ile elde edilecek enerji ulusal şebekeye verilecek olup bölgenin enerji talebinin karşılanmasına katkı sağlayacak kamu yararı taşıyan bir projedir.

Projenin Yeri

Kuzkaya Regülâtörü ve HES Projesi, Kastamonu ili Araç ilçesi sınırları içerisinde, Araç Çayı üzerinde yer almaktadır. Proje en yakın yerleşim yeri Saltuklu Köyüdür.

⁴ LSC toplantısı organize edildiğinde Kuzkaya Regülâtörünün ve HES'in Proje Tanımı Dosyası mevcut değildi. Bu sebeple teknik olmayan özet, davet mektupları ve duyurular Projenin Fizibilite Raporuna göre yapılmıştır. Fizibilite Raporunda kurulum kapasitesi 6.74 MW'tır; fakat Proje KUZKAYA-1 ve KUZKAYA-2 olarak ikiye ayrıldığı için kurulum kapasitesi 6.51 MW olarak değişmiştir ve proje tanımı da 6.51 MW'a göre hazırlanmıştır. Bunlara ek olarak üretim lisansı 6.51 MW olarak revize edilecektir.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

Hidroelektrik Enerjisi İle Elektrik Üretimi

Hidroelektrik Enerji; hızla akan suyun enerjisiyle döndürülen elektrik jeneratörlerinden elde edilen elektriktir. Hidroelektrik Enerji Santralleri; içme, kullanma ya da sanayi suyu sağlamak amacıyla ırmakların önü kesilerek oluşturulan baraj göllerinde kurulmaktadır. Hidrolik enerji dünya üzerinde yenilenebilir enerji türlerinin en yaygın olmakla beraber, çevre üzerinde oluşturduğu olumlu etkilerde göz ardı edilmemelidir. Ülkemizde gerek iklim, gerekse coğrafi konum bakımından Karadeniz bölgesi büyük bir hidrolik potansiyele sahiptir. Ülkemizin petrol kaynakları yönünden

yetersiz olması, buna karşılık yüzeysel su kaynakları yönünden zengin olması, enerji politikasının hidroelektrik santrallere (HES) doğru kaymasını zorunlu hale getirmiştir. HES'ler işletim maliyetlerinin düşük olması ve çevreye çok önemli zarar verici etkileri bulunmaması nedeniyle tüm dünyada tercih edilen başlıca enerji kaynaklarından biridir.

Projenin Aşamaları

- İnşaat Aşaması
- İşletme Aşaması

Proje, Gold Standard Organizasyonu platformunda kazanacağı değer ve bununla ilgili getiriler (VER- Gönüllü Emisyon Azaltma Kredileri) kullanılmak suretiyle gerçekleştirilecektir

ii. Davet Takip Tablosu

Kategori Kodu	Kurum	Davetli	Davet Şekli	Davet Tarihi	Onay Alındı mı ? E/H
A	Yenice Köyü Muhtarı	Halim Gedik	Faks/Posta	09.07.2010	E
A	İğdir Merkez Köyü Muhtarı	Serdar Buyurucu	Faks/Posta	09.07.2010	E
A	Samatlar Köyü Muhtarı	Veli Küçükgülzel	Faks/Posta	09.07.2010	E
A	Kayaboğazı Köyü Muhtarı	Eşref Taşöz	Faks/Posta	09.07.2010	E
B	Araç İlçe Belediye Başkanı	Mustafa Ayanoğlu	Faks/Posta	07.07.2010	E
B	Türkiye Büyük Millet Meclisi	Hakkı Köylü	Faks/Posta	07.07.2010	E
B	Türkiye Büyük Millet Meclisi	Hasan Altan	Faks/Posta	07.07.2010	E
B	T.C Araç Kaymakamlığı	Kemal Kızılkaya	Faks/Posta	07.07.2010	E

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

B	Türkiye Büyük Millet Meclisi	Musa Sıvacıoğlu	Faks/Posta	07.07.2010	E
B	Türkiye Büyük Millet Meclisi	Mehmet Serdaroğlu	Faks/Posta	07.07.2010	E
B	T.C Kastamonu Valiliği	Mustafa Kara	Faks/Posta	07.07.2010	E
B	Kastamonu İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Yaşar Polat	Faks/Posta	07.07.2010	E
C	T.C Çevre ve Orman Bakanlığı	Mustafa Şahin	Faks/Posta	07.07.2010	E
E	Gold Standard	Nahla Sabet	Posta	08.07.2010	E
D	REC Türkiye	Sibel Sezer Eralp	Faks/Posta	07.07.2010	E
F	WWF Türkiye	Tolga Baştak	Faks/Posta	07.07.2010	E
F	Greenpeace Türkiye	Hilal Atıcı	Faks/Posta	07.07.2010	E
F	Mercy Corps	Nancy Lindborg	Posta	08.07.2010	E
F	Helio International	Rod Janssen	Posta	08.07.2010	E

Öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi davet edilmelidir çünkü proje alanında yaşayan insanlar Vekillerce temsil edilmektedir. Belediye personeli bölgede uygulanan tüm faaliyetlerden sorumlu olduğundan, Belediye de davet edilmiştir. Proje ile ilgili görüş ve düşüncelerini almak üzere sivil toplum kuruluşları davet edilmiştir. Proje, yerel alan, toplum ve kültür ile ilgili bilgi paylaşımının LCS sırasında yapılması planlanmıştır.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

iii. Bireysel Davetiye Metni.

Aşağıda verilen davet mektubu yukarıda belirtilen paydaşlara e-posta/posta/faks yolu ile iletilmiştir:

Sayın,

Kastamonu ili, Araç ilçesinde; 6,74 MW kurulu güce sahip olacak şekilde inşa edilmesi planlanan Murat Kaan Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait Kuzkaya Regülâtörü ve Hidroelektrik Enerji Santrali Projesi'nin tanıtımının yapılması, çevresel ve sosyo-ekonomik etkileri hakkında bilgi verilmesi ve projenin karbon emisyonunun azaltılmasına olan katkısı nedeniyle Uluslararası Gold Standart Organizasyonu platformunda kazandığı değer ve bununla ilgili getiriler ile ilgili bilgi vermek ve projeye dair görüş ve önerilerinizi almak üzere 28 Temmuz 2010 tarihinde saat 11.00 de İğdir İlköğretim Okulu, İğdir Merkez Köyü/Araç/Kastamonu adresinde yapılacak olan Paydaş Toplantısı'na teşekkürlerinizi arz ederim.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

EN - ÇEV
Enerji Çevre Yatırımları
ve Danışmanlığı Ltd. Şti

07.07.2010

WWF TÜRKİYE
DOĞAL HAYATI KORUMA VAKFI
SN: TOLGA BAŞTAH

Kastamonu İli , Araç İlçesinde; 6,74 MW kurulu güce sahip olacak şekilde yapılması planlanan Murat Kaan Elektrik Üretim A.Ş.‘ye ait Kuzkaya Regülatörü ve HES Projesi'nin tamamlanması yapılması, çevresel ve sosyo-ekonomik etkileri hakkında bilgi verilmesi ve projenin karbon emilyonunun azaltılmasına olan katkısı nedeniyle Uluslararası Gold Standard platformunda kazandığı değer ve bununla ilgili gazetiler ile ilgili bilgi vermek ve projeye dair görüş ve önerilerinizi almak üzere 28 Temmuz 2010 tarihinde saat 11:00’da İçişleri İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, İçişleri Merkez Köyü / Araç / Kastamonu adresince yapılacak olan Paydaş Toplantısına katılımınızı arz ederim.

Ozge SAHİN

www.en-gev.com.tr • info@en-gev.com.tr

Muhafaza Sorumlusu: C.Ö.Ö. No: 3072 ÜRSBÜ G.Ö.P. ANKARA Tel: +90 312 447 28 22 (önl.) Fax: +90 312 448 38 19

WWF'e yollanan davetiye

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

iv. Kamu Davetiye Metni

Aşağıdaki davet mektubu 23 Temmuz 2010 tarihli "Kastamonu Sözcü" yerel gazetesinde yayınlanmıştır.

Kastamonu İli, Araç İlçesi'nde yapılması ve işletilmesi planlanan Kuzkaya Regülâtörü ve Hidroelektrik Enerji Santrali Projesi ile ilgili olarak projenin karbon emisyonunun azaltılmasına olan katkısı nedeni ile Uluslar arası Gold Standart organizasyonu platformunda halkı bilgilendirmek, görüş ve önerilerinizi almak üzere aşağıda belirtilen yer ve tarihte bir toplantı düzenlenecektir. İlgililerin katılmasını rica ederiz.

Toplantı Yeri: İğdir Merkez Köyü/ İğdir İlköğretim Okulu, ARAÇ/KASTAMONU

Tarih: 28.07.2010

Saat: 11.00

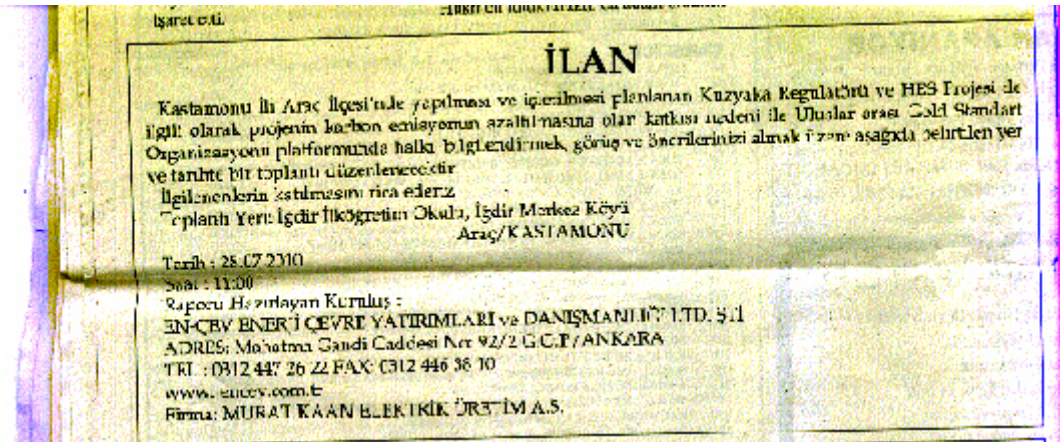
Raporu hazırlayan kuruluş: EN-ÇEV Enerji Çevre Yatırımları ve Danışmanlığı Ltd. Şti.

Adres: Mahatma Gandhi Cd. No: 92/2 GOP/ANKARA

Tel: 0 312 447 26 22 Fax: 0 312 446 38 10

www.encev.com.tr

Firma: Murat Kaan Elektrik Üretim A.Ş.

Sözcü Gazetesinde yayınlanan toplantı ilanı.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

B. 2. Kullanılan Diğer Davet Yöntemleri

Tüm kurumsal paydaşlar, resmi kurumlar ve sivil toplum örgütleri, aynı iletişim yöntemi ile yani davetiye göndermek, e-posta ve devlet kurumlarında yapılan kamu anonsları vs ile davet edilmiştir. Bunun ardından toplantıya şahsen katılmayan kurumsal paydaşlar ve resmi kurumlar çağırılarak proje hakkında bilgilendirilmiştir.

BÖLÜMC. DANIŞMA SÜRECİ

C. 1. Fiziksel Toplantı Katılımcıları

Katılımcı Listesi

Orijinal Katılım listesi EK-1 olarak eklenmiştir.

Katılımcı Listesi					
Tarih ve Saat 28.07.2010					
Yer: Araç/Kastamonu					
Kategori Kodu	Katılımcının adı, Mesleği / Toplumdaki Yeri	Bay/ Bayan	İmza	Kurum	İletişim Bilgisi
A	Kazım Eser Çiftçir	Bay		Deretepe Köyü	372 72 75
A	A. Maftun Tiftik Deretepe Köyü Muhtarı	Bay		Deretepe Köyü	0535 852 11 90
A	Ahmet Tiftik Çiftçi	Bay		Deretepe Köyü	372 70 79
A	Mehmet Sayan Bölge Sakini	Bay			302 64 31
A	Dursun Tiftik Çiftçi	Bay		Deretepe Köyü	0536 691 79 35
A	Şaban Üstün Müslimler Köyü Muhtarı	Bay		Müslimler Köyü	0536 569 87 71
A	Serdar Buyrucu İğdir Merkez Köyü Muhtarı	Bay		İğdir Merkez Köyü	0532 636 89 78
A	Yusuf Ünal	Bay		İğdir/Araç	0546 226 72 44

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	Balçıkisar Köyü Muhtarı				
A	Hüseyin Seki Erekli Köyü Muhtarı	Bay		İğdir/Araç	0542 457 58 45
A	Satılmış Us Aşağı Çobanözü Köyü Muhtarı	Bay		İğdir/Araç	0537 475 29 12

Toplantı sonunda, bütün açıklamalarımıza rağmen değerlendirme formunu imzalayan bazı katılımcılar katılım listesini imzalamak istememiştir.

i. Değerlendirme Formu

Orijinal Değerlendirme formu EK-2 olarak rapora eklenmiştir.

İsim	Hakan Gökçeler
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	İyi.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	İş İmkânı
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Bahçeler susuz kalacak.
İmza	

İsim	Adil Kader
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Normal geçti.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Elektriğin daha ucuz olacak.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Suyun azalacağını düşünüyorum. .
İmza	

İsim	Ahmet Deveci
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Bilgilendirildik.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Memlekete yatırım.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	-
İmza	

İsim	Kazım Beyazıt
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı konuşma yapıldı.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Gençlere iş imkânı getireceğini düşünüyorum.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Beğenmediğim yönü yok.
İmza	

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

İsim	Satılmış US
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı tartışıldı.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Elektrik ucuz olacak.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Deredeki suyun azalacağını düşünüyorum.
İmza	

İsim	Aziz US
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı konuşuldu.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Belki iş imkanı getirebilir.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Vatandaşın mağdur olacağını düşünüyorum.
İmza	

İsim	Ramazan USTA
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	HES tanıtıldı.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	İş imkânı ve ucuz elektrik.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Tarım için su ihtiyacı olabilir.
İmza	

İsim	Şenol KOÇOĞLU
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Güzel geçti.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Yolların düzeleceğini düşünüyorum.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Dere suyunun azalacağını düşünüyorum.
İmza	

İsim	Süleyman BAYIN
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı tartışma
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Kışın boş akan suyun değerlendirilmiş olması
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Suyun az olduğu yaz aylarında arazinin susuz kalması. Bahçelerin kuruması suyun yetersiz olması.
İmza	

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

C. 2. Fiziksel Toplantıdan Resimler

Paydaşlar danışmanımız dinlerken. Yerel halktan 16 kişi toplantıya katıldı.

Paydaşlar değerlendirme formunu okurken ve cevaplarırken.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

Paydaşlardan bir tanesi kesin proje yerini sorarken.

C. 3. Görüşme Sonuçları

i. Toplantı Tutanağı

Araç deresinin üzerine kurulacak ve işletilecek 6.74 MW lık Kuzkaya Regülâtörü ve Hidroelektrik Enerji Santrali hakkında bilgi vermek için ve halkı sera gazları salınımı ve azaltma opsiyonları hakkında bilinçlendirmek için Kastamonu ili Araç ilçesinde 28.07.2010 tarihinde yerel halk ile paydaş toplantısı yapılmıştır. 16 kişi toplantıya katılım sağlamıştır. Gold Standard yardımcı organizasyonlarından WWF, Greenpeace, Helio International, Mercy Corps ve REC Türkiye gibi organizasyonlardan görevliler toplantı hakkında bilgilendirilmiştir. Toplantı yeri proje alanına en yakın olabilecek yerde seçilmiştir ve kiraathanede olacak toplantı hakkında belediye anonsları ve bölgesel gazeteler kullanılarak anonslar yapılmıştır. Sunumdan önce toplantı gündemi açıklanmış ve projenin teknik olmayan özeti katılımcılara dağıtılmıştır.

Projenin geliştiricileri, teknolojisi ve santralin işletmesini, Gold Standard hakkında bilgi, hava emisyonunu azaltma miktarını ve bunun önemini anlatan sunumu ve tanıtımı EN-ÇEV Enerji ve Çevre Yatırımları Danışmanlık Şirketi tarafından yapılmıştır. Proje hakkında, sürdürülebilir Kalkınma çalışması yapılmış, sorular ve yorumlar katılımcılardan alınmıştır. Bunlar yorumlar kısmına işlenmiştir. Bu toplantıda,

- Gözlenmiştir ki, bütün bölge sakinleri projeyi desteklemektedirler. Fakat inşaat sırasında minimum çevresel zarar istenmektedir
- Santralde çalışacak elemanların mümkün olduğunca yöre halkından seçilmesi talep edilmiştir.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

- Bütün katılımcılar küresel ısınmaya sebep olmayan projelerin desteklenmesi konusunda hemfikirdir
- Yöre halkı bahsedilen projenin yöreyi sosyal ve ekonomik yönden geliştireceğini düşünmektedir.

ii. Diğer Görüşme Tutanakları

Başka görüşme olmamıştır.

iii. Tüm Yorumların Değerlendirilmesi

Paydaş yorumları	Yorumlar dikkate alındımı (Evet/ Hayır)?	Açıklama (Neden? Nasıl?)
Kesin proje alanı nerede?	Evet	Projenin konumu yerel referanslar ile açıklandı.

iv. Sürdürülebilir Kalkınma Değerlendirilmesinin Üzerinden Tekrar Geçilmesi

	Evet	Hayır
Sürdürülebilir kalkınma değerlendirilmesi tekrar yapılacak mı?	☐	X

Katılımcılardan herhangi bir negatif görüş alınmamıştır. Bu sebeple, sürdürülebilir kalkınma değerlendirmesinin tekrar üzerinden geçilmesine gerek yoktur.

v. Yorumlardan Kaynaklı Değişikliklerin Özeti

Gerekirse eğer, bozulan eski yolların yerine yenileri yapılacaktır.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

BÖLÜM D. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA MATRİSİ

D. 1. Kendi Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi

i. 'Zararsızlık' değerlendirilmesi

Korunması gereken prensipler	Proje ile ilgisi	Projenin prensipleri ihlali(düşük, orta, yüksek)	Azaltıcı Önemler
1. Proje uluslararası ilan edilen, insan haysiyeti, kültürel miras ve yöre halkının kültürel özgünlüğü dahil olmak üzere, bütün insan haklarına saygı duymaktadır. Proje insan hakları ihlalleri konusunda hiçbir suçta iştirak etmemektedir.	Türkiye yıllardır Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonunun bir tarafıdır ⁵ Bu sebeple ulusal ve uluslararası korunmuş haklar göz önünde bulundurulacaktır. Ayrıca insan haysiyeti, kültürel miras ve yöre halkının özgünlüğü projeden dolayı etkilenmeyecektir, çünkü proje alanında hiçbir yerleşim, kültürel miras veya yerel halk yoktur.	Uygulanamaz	Gerekli Değil
2. Proje rızaları dışında insan yerleşimlerinin değiştirilmesi ve tehcir konusunda hiçbir suçta iştirak etmemektedir ve bu tür olaylar projenin alanı değildir.	Projeyle ilgili değildir. Yer değişimi olmayacaktır. Projeyle ilgili arazi alımları Türk Enerji sektörü kanun ve yönetmelikleri ile Türkiye İstimlak Kanunu'na uygun olarak yapılacaktır.	Yok	Gerekli Değil
3. Proje herhangi bir kültürel mirasın şeklinin veya yerinin değiştirilmesi veya hasar görmesi konularında hiçbir suçta iştirak etmemektedir ve bu tür olaylar projenin alanı değildir.	Proje alanında Dünya Kültür ve Doğa Mirası Anlaşması çerçevesinde korunması gereken tarihi, doğal veya kültürel miras alanı yoktur. ⁶	Yok	Gerekli Değil

⁵: <http://www.mfa.gov.tr/the-european-convention-on-human-rights.en.mfa>

⁶ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 77

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

<p>4. Proje, çalışanların dernek ve birlik özgürlüklerine ve toplu iş görüşmeleri yapmalarına saygılıdır ve bu hakların sınırlandırılmasına yönelik hiçbir işbirliği yoktur.</p>	<p>Projeye ilgili değildir. Bir dernek üyesi olmak ve toplu iş görüşmeleri yapmak Türkiye'de yasal haklardır. Ayrıca Uluslararası ILO anlaşmasının dernek kurma özgürlüğü ile ilgili 87⁷. maddesi ve toplu iş görüşmeleri ile ilgili 98⁸. Maddesi göz önünde bulundurulacak ve uygulanacaktır.</p>	<p>Uygulanamaz</p>	<p>Gerekli Değil</p>
<p>5. Proje zorla veya zoraki işçi çalıştırma veya benzeri faaliyetlerden uzaktır.</p>	<p>Zorla çalıştırma ve benzeri her türlü davranış projeye ilgili değildir. Ulusal yasaların yanı sıra Türkiye Uluslararası ILO Konvansiyonunun bir tarafıdır. Bu sebeple ILO Konvansiyonunun 29⁹ ve 105¹⁰. Maddeleri göz önünde bulundurulacaktır.</p>	<p>Yok</p>	<p>Gerekli Değil</p>
<p>6. Proje çocuk işçi çalıştırmamaktadır ve bu tür faaliyetlerle bir ilgisi yoktur.</p>	<p>Projede çocuk çalıştırma söz konusu değildir. Türkiye ILO (Uluslararası İşgücü Organizasyonu) Konvansiyonunu imzalamıştır. 182¹¹ Maddesi onaylanmıştır ve 138¹² Maddesi onay sürecindedir.</p>	<p>Yok</p>	<p>Gerekli Değil</p>

⁷ <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz087.htm>

⁸ <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz098.htm>

⁹ <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz029.htm>

¹⁰ <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz105.htm>

¹¹ <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz182.htm>

¹² <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz138.htm>

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

<p>7. Proje cinsiyet, ırk, din, cinsiyet yönlendirmesi veya başka kökenli ayrımcılığa taraf değildir ve bu tür faaliyetler içermez.</p>	<p>Türkiye ILO anlaşmasının 100¹³ and 111¹⁴ Maddelerini imzalamıştır ve söz konusu maddelere uymayı taahhüt etmiştir. Bu sebeple bütün proje süreci boyunca proje hiçbir şekilde ayrımcılık yapmayacaktır.</p>	<p>Uygulanamaz</p>	<p>Gerekli Değil</p>
<p>8. Proje, çalışanlarına güvenli ve sağlıklı bir iş ortamı sağlar ve güvensiz veya sağlıksız iş ortamlarına maruz bırakmaz.</p>	<p>Projenin yapımı boyunca inşaat ve makine/ekipmanlar için iş güne ihtiyaç vardır. İnşaat çalışmaları süresince çalışanlar ciddi risklerle karşı karşıya kalabilirler (kazalar, patlama vb.). Üretilen elektriğin aktarılması da risk taşımaktadır.</p>	<p>Yüksek</p>	<p>Hem inşaat hem de işletme sırasında çalışanların sağlık ve güvenliğini ilgilendiren gerekli etütler ve organizasyonlar yapılacaktır. İnşaat sahasında gerekli güvenlik önlemleri alınacaktır. Ayrıca uyarı levhaları bütün sahaya asılacaktır. Çalışanlar inşaat güvenliği, iş kazaları ve güvenlik kurallarına uyum konusunda eğitilecektir. ¹⁵ Proje sahibi inşaat güvenliği standartları ile ilgili gerekli prosedürleri yerine getirecektir. İş Gücü Kanunu (no: 4857)'ye ve İş Sağlığı yönetmeliklerine göre güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlanacaktır.</p>

¹³<http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz100.htm>

¹⁴ <http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/soz111.htm>

¹⁵ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 157

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

<p>9. Proje çevre ile ilgili konularda önleyici tedbirler almaktadır ve bu önleyici tedbirlere ters olan uygulamalarla bir ilişkisi yoktur.</p>	<p>Bu prensip şu şekilde tanımlanabilir: "Bir aktivite insan sağlığına veya çevreye yönelik bir tehdit oluşturmaya başlarsa -bilimsel olarak tam kanıtlanmamış olsa dahi- önleyici tedbirler alınmalıdır." Projenin inşaat faaliyetleri esnasında çıkan atıklar en düşük seviyede tutulacaktır.</p>	<p>Orta</p>	<p>En düşük düzeyde atıklar (evsel atıklar, makine yağları gibi) ilgili ulusal yönetmelik hükümlerince ele alınacaktır. ¹⁶.</p>
<p>10. Proje aşağıdaki maddelerde belirtilenler dahil olmak üzere hiçbir kritik doğal yaşam bölgesinin önemli bir dönüşümünü veya indirgenmesini kapsamamaktadır: (a) kanunla korunan (b) koruma altına alınma için resmi teklif verilen (c) kurumlarca yüksek koruma değerlerine sahip alan olarak tanımlanan (d) geleneksel yerel halk tarafından koruma altında olan kritik doğal çevre ihlallerine neden olmamaktadır.</p>	<p>Proje alanında korunan herhangi bir yer yoktur ¹⁷. Türkiye korunan alanlarla ilgili uluslararası sözleşme olan BERN ve RAMSAR sözleşmelerine taraftır. ¹⁸.</p>	<p>Yok</p>	<p>Gerekli Değil</p>
<p>11. Proje rüşvetçilik ve benzeri faaliyetler içermemektedir ve bir parçası değildir.</p>	<p>Türkiye rüşvetçilik ve yozlaşma ile ilgili Birleşmiş Milletler Konvansiyonuna ve OECD Uluslararası Kamu Çalışanları Arasında Rüşvetçilikle Savaş faaliyetine onay vermiştir. Proje</p>	<p>Yok</p>	<p>Gerekli Değil</p>

¹⁶ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 77-78

¹⁷ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 77

¹⁸ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 93-104

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	rüşvetçilik vb faaliyetler içermemektedir.		
--	--	--	--

ii. Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi

İndikatör	Azaltım Önemi	Binyıl Kalkınma Hedefleri (MDG)	Seçilen Parametre Ve Açıklaması	Başlangıç Skoru
Gold Standard Sürdürülebilir Kalkınma İndikatörleri	Azaltım önlemleri "zarar yok (do no harm)" tablosundan al ya da (-) skoru nötrlemek için azaltım önlemlerini belirt.	www.undp.or/mdg ve www.mdgmonitor.org İndikatörlerin yerel MDG hedefleriyle olan ilgisini açıkla	Proje Geliştirici tarafından tanımlanan	<u>Negatif etki: (-)</u> <u>Positif etki: (+)</u> <u>Etkisiz: (0)</u>
Hava Kalitesi	Azaltım önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG Amaç 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7.a: <i>Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin devlet politikalarına ve programlarına entegre edilmesi ve çevresel kaynakların kaybedilmesinin tersine çevrilmesi</i>	Parametre: Muhtemelen tonlarca SOx ve NOx Kömür ve yakıt tesislerinden kaydırılacaktır. Hedef: Proje SO2 ve NOx emisyonlarının azaltımına katkıda bulunacaktır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının oluşturulması ile ulusal enerji içerisinde yer alan fosil yakıt oranı azaltılacaktır.	+
Su Miktarı ve Kalitesi	Azaltım önlemleri bu gösterge ile ilgili	MDG Amaç 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7.a:	Parametre: Su kalitesi ve miktarı bölge için yeterlidir.	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	değildir..	<i>Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin devlet politikalarına ve programlarına entegre edilmesi ve çevresel kaynakların kaybedilmesinin tersine çevrilmesi</i>	Hedef: Proje faaliyeti nedeni ile suyun kalitesi etkilenmeyecektir. Minimum akışın elde edildiğinden emin olunması için sürekli olarak izlenecektir.	
Toprak Yapısı	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG Amaç 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7.a 7.1.“Arazinin bir kısmı ormanlıktır”.	Parametre: Beklenmedik bir toprak hareketi yoktur. Hedef: : Proje, taban çizgisine kıyasla heyelan risk seviyesinde değişikliğe neden olmayacaktır.	0
Diğer Kirleticiler	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7a. <i>MDG raporunda bu kirleticilerden bahsedilmemiş olsa da, bunları “çevresel kaynak kaybı” ile ilgili şekilde ele alacağız.</i>	Parametre: Bölgede başka bir kirleticisi bulunmamaktadır. Hedef: : Proje her hangi bir diğer kirleticisi meydana getirmeyecektir. Bunun yanında, Gürültü seviyesi ÇED raporunda belirtilen düzeyin altında tutulacaktır.	0
	Kamyonların önlemsiz ve savurarak yüklenmesi yasaktır. Proje alanında (regülatör, HES, vb.) kullanılacak araçlar için hız sınırı uygulanacaktır. Sulama işleri bu	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7a. <i>MDG raporunda bu kirleticilerden bahsedilmemiş olsa da, bunları “çevresel kaynak kaybı” ile ilgili şekilde ele alacağız.</i>	Parametre: Toz emisyonu yoktur. Hedef: Gereken önlemler alındığı takdirde arazinin hazırlanması ve inşası sırasında ortaya çıkabilecek toz emisyonlarının yerleşim bölgeleri ve orman bölgeleri üzerinde negatif bir	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	iş için tahsis edilmiş araçlarla servis yollarından yapılacaktır.		etkilerinin olması düşünülmektedir. Negatif etkilerin alınan önlemler sayesinde tam olarak hafifletilmiştir.	
Biyolojik Çeşitlilik	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7b: <i>Azalan biyolojik çeşit kaybı, 2010 itibariyle başarılan, kayıp miktarında önemli azalış</i>	Parametre: Bölgede mevcut habitat ve biyolojik çeşitlilik vardır. Hedef: İnşaat aşamasında bazı bitkiler etkilenecektir. İnşaat tamamlandıktan sonra zarar gören bitkiler yeniden dikilecektir.	0
	Regülatörün sol tarafına merdiven türü bir balık geçişi inşa edilecektir. ¹⁹ Bırakılan minimum akış miktarı balık türlerinin yaşamasını sağlayacaktır.	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7b: <i>Azalan biyolojik çeşit kaybı, 2010 itibariyle başarılan, kayıp miktarında önemli azalış</i>	Parametre: Abramis brama, leuciscus cephalus ve salmo trutta labraxderede görülen balık türleridir. . Hedef: Uygun şartlarda somon balığı türlerinin çeşitliliği ve göçün devam etmesini sağlamak.	0
İstihdam Kalitesi	İş güvenliği ve ilgili güvenlik protokolleri kapsamında işçilere yeterli eğitimler sağlanacaktır. Kaza risklerine karşın bir acil durum planı hazırlanacaktır	MDG Amaç 1: Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak Hedef 1.a: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek. 1.4 İstihdam edilen kişi başına</i>	Çalışanlara yönelik eğitim Parametre: Çalışma şartları bölgede yetersizdir. Hedef: Proje yerel halka istihdam sağlayarak bölgedeki işsizliği azaltacak.	+

¹⁹ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 103

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

		GSYİH büyüme hızı elde etmek		
Geçim	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	<p>MDG Amaç1: Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak</p> <p>Hedef1.a: Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</p> <p>1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek 1.5 İstihdam-Nüfus Oranına</p>	<p>Parametre: Proje olmadan yerel halka ek bir gelir olmaması</p> <p>Hedef: Proje inşaat ve işletme aşamalarında yeni iş imkânları sağlayacaktır.</p>	+
Ulaşılabilir ve temiz enerji hizmetlerine erişim	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..		<p>Parametre: Türkiye de enerji talebi giderek artmaktadır. Proje faaliyetleri olmazsa enerji üretiminde bir gelişme olmayacak ve yenilenebilir kaynakların yerini fosil yakıtlar alacaktır.</p> <p>Hedef: Kuzkaya HES projesi enerji Sistemleri verimliliği arttırmada faydalı olmaktadır. Ayrıca, fosil yakıtların ikame edilmesi Proje, temel senaryoya kıyasla önemli fosil yakıtlarına (Doğal gaz, kömür ve</p>	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

			petrol) olan bağımlılığı azaltacaktır.)	
Kişisel ve kurumsal Kapasite	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	<p>MDG Amaç1 Aşırı Yoksulluğu ve Açlığı Ortadan Kaldırmak</p> <p>Hedef 1.b: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p>1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</p> <p>1.5 İstihdam – Nüfus Oranına</p> <p>1.6 Günlük \$1 altında yaşayan kişilerin oranı (PPP)</p> <p>1.7 Toplam istihdam içersinde kendi hesabı olan ve aile çalışanlarına katkıda bulunanların oranı</p>	<p>Parametre: Yerel halkın eğitimi ve becerilerinde önemli bir gelişme yoktur. Ayrıca, insanların çoğu çevresel sorumluluklarının bilincinde değildir.</p> <p>Hedef: Personele sağlanacak eğitimlerin yardımı ile çevresel konulara ilişkin farkındalık geliştirilecektir.</p>	+
İstihdam ve Gelir Sağlama	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	<p>MDG Amaç 1: Aşırı Yoksulluğu ve Açlığı Ortadan Kaldırmak</p> <p>Hedef 1.b: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p>1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</p> <p>1.5 İstihdam – Nüfus Oranına</p> <p>1.6 Günlük \$1 altında</p>	<p>Parametre: İstihdam durumu sabittir.</p> <p>Hedef: İnşaat aşamasında 100 kişi ve işletme aşamasında ise 10 kişi çalışacaktır. Teknik personel hariç, yerel halktan istihdam sağlanacaktır. Bu nedenle proje yerel işsizlik oranının azalmasına katkıda bulunacaktır...</p>	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

		yaşayan kişilerin oranı (PPP) 1.7 Toplam istihdam içerisinde kendi hesabı olan ve aile çalışanlarına katkıda bulunanların oranı		
Ödeme ve Yatırım Dengesi	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG Amaç 8: Kalkınma için Küresel bir İşbirliği geliştirmek Hedef 8.d: Ulusal ve uluslararası önlemler ile uzun vadede borcu sürdürülebilir hale getirmek için gelişmekte olan ülkelerin borç meselelerini kapsamlı bir şekilde ele almak	Parametre: Türkiye'nin doğal gaz, ithal kömür gibi ithal fosil yakıta yüksek oranda bağıllığı. Hedef: Petrol ve doğal gazın kaydırılması ile muhtemel ödeme tasarrufları Proje, temel önemli fosil yakıtlarına (Doğal gaz, kömür ve petrol) olan bağımlılığı azaltacaktır.)	+
Teknoloji transferi ve teknolojik özgüven	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG Amaç8 Kalkınma için Küresel bir İşbirliği geliştirmek Hedef 8.f Özel sektörün işbirliği ile özellikle bilgi ve iletişim alanındaki yeni teknolojilerin yararlarını kullanılabilir hale getirmek	Parametre: Teknolojik gelişimde herhangi bir değişiklik yoktur. Hedef: Proje Türkiye'ye teknoloji transferi konusunda bir fırsat yaratacak ve ülkedeki tedarikçilerin kalkınmasını sağlayacaktır.	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

D. 2. Paydaş Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi

İndikatör	Azaltım Önlemleri	Binyıl Kalkınma Hedefleri	İndikatör	Azaltım Önlemleri
Gold Standard Sürdürülebilir Kalkınma İndikatörleri	Azaltma önlemleri “zarar yok (do no harm)” tablosundan al ya da (-) skoru nötrlemek için azaltma önlemlerini belirt.	www.undp.org/mdg ve www.mdgmonitor.org İndikatörlerin yerel MDG hedefleriyle olan ilgisini açıkla	Gold Standard Sürdürülebilir Kalkınma İndikatörleri	Azaltma önlemleri “zarar yok (do no harm)” tablosundan al ya da (-) skoru nötrlemek için azaltma önlemlerini belirt.
Hava Kalitesi	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG Amaç 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7.a: <i>Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin devlet politikalarına ve programlarına entegre edilmesi ve çevresel kaynakların kaybedilmesinin tersine çevrilmesi</i>	Parametre: Muhtemelen tonlarca SOx ve NOx Kömür ve yakıt tesislerinden kaydırılacaktır. Hedef: Proje SO2 ve NOx emisyonlarının azaltımına katkıda bulunacaktır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının oluşturulması ile ulusal enerji içersinde yer alan fosil yakıt oranı azaltılacaktır.	+
Su Miktarı ve Kalitesi	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG Amaç 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7.a: <i>Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin devlet politikalarına ve programlarına entegre edilmesi ve çevresel</i>	Parametre: Su kalitesi ve miktarı bölge için yeterlidir. Hedef: Proje faaliyeti nedeni ile suyun kalitesi etkilenmeyecektir.	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

		<i>kaynakların kaybedilmesinin tersine çevrilmesi</i>	Minimum akışın elde edildiğinden emin olunması için sürekli olarak izlenecektir.	
Toprak Yapısı	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG Amaç 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7.a 7.1.“Arazinin bir kısmı ormanlıktır”.	Parametre: Beklenmedik bir toprak hareketi yoktur. Hedef: : Proje, taban çizgisine kıyasla heyelan risk seviyesinde değişikliğe neden olmayacaktır.	0
Diğer Kirleticiler	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7a. <i>MDG raporunda bu kirleticilerden bahsedilmemiş olsa da, bunları “çevresel kaynak kaybı” ile ilgili şekilde ele alacağız.</i>	Parametre: Bölgede başka bir kirleticisi bulunmamaktadır. Hedef: : Proje her hangi bir diğer kirleticisi meydana getirmeyecektir. Bunun yanında, Gürültü seviyesi ÇED raporunda belirtilen düzeyin altında tutulacaktır.	0
	Kamyonlara savurmadan yükleme yapılmasına izin verilmemektedir. Proje alanında (regülatör, HES, vb.) kullanılacak araçlar için hız sınırı uygulanacaktır. Sulama işleri bu iş için tahsis edilmiş araçlarla servis yollarından yapılacaktır.	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7a. <i>MDG raporunda bu kirleticilerden bahsedilmemiş olsa da, bunları “çevresel kaynak kaybı” ile ilgili şekilde ele alacağız.</i>	Parametre: Toz emisyonu yoktur. Hedef: Gereken önlemler alındığı takdirde arazinin hazırlanması ve inşası sırasında ortaya çıkabilecek toz emisyonlarının yerleşim bölgeleri ve orman bölgeleri üzerinde negatif etkilerinin olması düşünülmemektedir. Negatif etkilerin alınan önlemler sayesinde tam	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

			olarak hafifletilmiştir.	
Biyolojik Çeşitlilik	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	<p>MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7b: <i>Azalan biyolojik çeşit kaybı, 2010 itibariyle başarılan, kayıp miktarında önemli azalış</i></p>	<p>Parametre: Bölgede mevcut habitat ve biyolojik çeşitlilik vardır.</p> <p>Hedef: İnşaat aşamasında bazı bitkiler etkilenecektir. İnşaat tamamlandıktan sonra zarar gören bitkiler yeniden dikilecektir.</p>	0
	Regülatörün sol tarafına merdiven türü bir balık geçişi inşa edilecektir. ²⁰ Bırakılan minimum akış miktarı balık türlerinin yaşamasını sağlayacaktır.	<p>MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7b: <i>Azalan biyolojik çeşit kaybı, 2010 itibariyle başarılan, kayıp miktarında önemli azalış</i></p>	<p>Parametre:Abrami s brama, leuciscus cephalus ve salmo trutta labraxderede görülen balık türleridir. .</p> <p>Hedef:Uygun şartlarda somon balığı türlerinin çeşitliliği ve göçün devam etmesini sağlamak.</p>	0

²⁰ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 103

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

<p>İstihdam Kalitesi</p>	<p>İş güvenliği ve ilgili güvenlik protokolleri kapsamında işçilere yeterli eğitimler sağlanacaktır. Kaza risklerine karşın bir acil durum planı hazırlanacaktır</p>	<p>MDG Amaç 1: Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak Hedef 1.a: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek. 1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</i></p>	<p>Çalışanlara yönelik eğitim</p> <p>Parametre: Çalışma şartları bölgede yetersizdir. Hedef: Proje yerel halka istihdam sağlayarak bölgedeki işsizliği azaltacak.</p>	<p>+</p>
<p>Geçim</p>	<p>Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.</p>	<p>MDG Amaç1: Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak Hedef1.a: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p><i>1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek 1.5 İstihdam-Nüfus Oranına</i></p>	<p>Parametre: Proje olmadan yerel halka ek bir gelir olmaması</p> <p>Hedef: Proje inşaat ve işletme aşamalarında yeni iş imkânları sağlayacaktır.</p>	<p>+</p>
<p>Ulaşılabilir ve temiz enerji hizmetlerine erişim</p>	<p>Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..</p>		<p>Parametre: Türkiye de enerji talebi giderek artmaktadır. Proje faaliyetleri olmazsa enerji üretiminde bir gelişme olmayacak ve yenilenebilir kaynakların yerini fosil yakıtlar alacaktır.</p> <p>Hedef:</p>	<p>0</p>

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

			Kuzkaya HES projesi enerji Sistemleri verimliliği arttırmada faydalı olmaktadır. Ayrıca, fosil yakıtların ikame edilmesi Proje, temel senaryoya kıyasla önemli fosil yakıtlarına (Doğal gaz, kömür ve petrol) olan bağımlılığı azaltacaktır.)	
Kişisel ve kurumsal Kapasite	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	<p>MDG Amaç1 Aşırı Yoksulluğu ve Açlığı Ortadan Kaldırmak</p> <p>Hedef 1.b: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p>1.4 <i>İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</i></p> <p>1.5 <i>İstihdam – Nüfus Oranına</i></p> <p>1.6 <i>Günlük \$1 altında yaşayan kişilerin oranı (PPP)</i></p> <p>1.7 <i>Toplam istihdam içerisinde kendi hesabı olan ve aile çalışanlarına katkıda bulunanların oranı</i></p>	<p>Parametre: Yerel halkın eğitimi ve becerilerinde önemli bir gelişme yoktur. Ayrıca, insanların çoğu çevresel sorumluluklarının bilincinde değildir.</p> <p>Hedef: Personele sağlanacak eğitimlerin yardımı ile çevresel konulara ilişkin farkındalık geliştirilecektir.</p>	+
İstihdam ve Gelir Sağlama	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	<p>MDG Amaç 1: Aşırı Yoksulluğu ve Açlığı Ortadan Kaldırmak</p> <p>Hedef 1.b: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için</i></p>	<p>Parametre: İstihdam durumu sabittir.</p> <p>Hedef:İnşaat aşamasında 100 kişi ve işletme</p>	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

		<p><i>tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p><i>1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</i></p> <p><i>1.5 İstihdam – Nüfus Oranına</i></p> <p><i>1.6 Günlük \$1 altında yaşayan kişilerin oranı (PPP)</i></p> <p><i>1.7 Toplam istihdam içersinde kendi hesabı olan ve aile çalışanlarına katkıda bulunanların oranı</i></p>	<p>aşamasında ise 10 kişi çalışacaktır. Teknik personel hariç, yerel halktan istihdam sağlanacaktır. Bu nedenle proje yerel işsizlik oranının azalmasına katkıda bulunacaktır...</p>	
Ödeme ve Yatırım Dengesi	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	<p>MDG Amaç 8: Kalkınma için Küresel bir İşbirliği geliştirmek</p> <p>Hedef 8.d: <i>Ulusal ve uluslararası önlemler ile uzun vadede borcu sürdürülebilir hale getirmek için gelişmekte olan ülkelerin borç meselelerini kapsamlı bir şekilde ele almak</i></p>	<p>Parametre: Türkiye' nin doğal gaz, ithal kömür gibi ithal fosil yakıtı yüksek oranda bağımlılığı.</p> <p>Hedef: Petrol ve doğal gazın kaydırılması ile muhtemel ödeme tasarrufları</p> <p>Proje, temel önemli fosil yakıtlarına (Doğal gaz, kömür ve petrol) olan bağımlılığı azaltacaktır.)</p>	+
Teknoloji transferi ve teknolojik özgüven	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	<p>MDG Amaç8 Kalkınma için Küresel bir İşbirliği geliştirmek</p> <p>Hedef 8.f <i>Özel sektörün işbirliği ile özellikle bilgi ve iletişim alanındaki yeni teknolojilerin yararlarını kullanılır hale getirmek</i></p>	<p>Parametre: Teknolojik gelişimde herhangi bir değişiklik yoktur.</p> <p>Hedef: Proje Türkiye'ye teknoloji transferi konusunda bir fırsat yaratacak ve ülkedeki tedarikçilerin</p>	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

			kalkınmasını sağlayacaktır.	
--	--	--	-----------------------------	--

Paydaş sürdürülebilir kalkınma matrisi yorumları;

Kuzkaya Regülâtörü ve Hidroelektrik Santrali hakkında hiç olumsuz bir görüş yoktur. Çünkü enerji santrali çevreye ve proje bölgesine hiçbir şekilde zarar vermeyecektir. Bunlara ek olarak proje bölgenin sürdürülebilir kalkınmasına pozitif etkisi olacaktır

Paydaş Sürdürülebilir kalkınma anket formları paydaşlara dağıtılmış ve paydaşlar tarafından bağımsız olarak anket formları doldurulmuştur. Final skoru anketteki cevapların aritmetik ortalaması alınarak belirlenmiştir. Buna göre, herhangi negatif parametre bulunmamaktadır.

D. 3. Birleştirilmiş Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi

İndikatör	Azaltma Önlemleri	MDG Hedeflerine Ulaşma	Seçilen Parametre ve Açıklama	Başlangıç Skoru
Gold Standard Sürdürülebilir Birleştirilmiş Sürdürülebilir Kalkınma Matrisi Kalkınma İndikatörleri	Azaltma önlemleri "zarar yok (do no harm)" tablosundan al ya da (-) skoru nötrlemek için azaltma önlemlerini belirt	www.undp.or/mdg ve www.mdgmonitor.org İndikatörlerin yerel MDG hedefleriyle olan ilgisini açıkla	Proje geliştirici tarafından tanımlanan	<u>Negatif etki: (-)</u> <u>Pozitif etki: (+)</u> <u>Etkisiz: (0)</u>
Hava Kalitesi	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG Amaç 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7.a: <i>Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin devlet politikalarına ve programlarına entegre edilmesi ve çevresel kaynakların kaybedilmesinin tersine çevrilmesi</i>	Parametre: Muhtemelen tonlarca SOx ve NOx Kömür ve yakıt tesislerinden kaydırılacaktır. Hedef: Proje SO2 ve NOx emisyonlarının azaltımına katkıda bulunacaktır. Yenilenebilir enerji	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

			kaynaklarının oluşturulması ile ulusal enerji içerisinde yer alan fosil yakıt oranı azaltılacaktır.	
Su Miktarı ve Kalitesi	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG Amaç 7: Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7.a: <i>Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin devlet politikalarına ve programlarına entegre edilmesi ve çevresel kaynakların kaybedilmesinin tersine çevrilmesi</i>	Parametre: Su kalitesi ve miktarı bölge için yeterlidir. Hedef: Proje faaliyeti nedeni ile suyun kalitesi etkilenmeyecektir. Minimum akışın elde edildiğinden emin olunması için sürekli olarak izlenecektir.	0
Toprak Yapısı	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.	MDG Amaç 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7.a 7.1.“Arazinin bir kısmı ormanlıktır”.	Parametre: Beklenmedik bir toprak hareketi yoktur. Hedef: : Proje, taban çizgisine kıyasla heyelan risk seviyesinde değişikliğe neden olmayacaktır.	0
Diğer Kirleticiler	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7a. <i>MDG raporunda bu kirleticilerden bahsedilmemiş olsa da, bunları “çevresel kaynak kaybı” ile ilgili şekilde ele alacağız.</i>	Parametre: Bölgede başka bir kirleticisi bulunmamaktadır. Hedef: : Proje her hangi bir diğer kirleticisi meydana getirmeyecektir. Bunun yanında, Gürültü seviyesi ÇED raporunda belirtilen düzeyin altında tutulacaktır.	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	<p>Kamyonlara savurmadan yükleme yapılmasına izin verilmemektedir. Proje alanında (regülatör, HES, vb.) kullanılacak araçlar için hız sınırı uygulanacaktır. Sulama işleri bu iş için tahsis edilmiş araçlarla servis yollarından yapılacaktır.</p>	<p>MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef 7a. <i>MDG raporunda bu kirleticilerden bahsedilmemiş olsa da, bunları “çevresel kaynak kaybı” ile ilgili şekilde ele alacağız.</i></p>	<p>Parametre: Toz emisyonu yoktur. Hedef: Gereken önlemler alındığı takdirde arazinin hazırlanması ve inşası sırasında ortaya çıkabilecek toz emisyonlarının yerleşim bölgeleri ve orman bölgeleri üzerinde negatif bir etkilerinin olması düşünülmektedir. Negatif etkilerin alınan önlemler sayesinde tam olarak hafifletilmiştir.</p>	0
Biyolojik Çeşitlilik	<p>Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir.</p>	<p>MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7b: <i>Azalan biyolojik çeşit kaybı, 2010 itibariyle başarılı, kayıp miktarında önemli azalış</i></p>	<p>Parametre: Bölgede mevcut habitat ve biyolojik çeşitlilik vardır. Hedef: İnşaat aşamasında bazı bitkiler etkilenecektir. İnşaat tamamlandıktan sonra zarar gören bitkiler yeniden dikilecektir.</p>	0
	<p>Regülatörün sol tarafına merdiven türü bir balık geçişi inşa edilecektir.²¹ Bırakılan minimum akış</p>	<p>MDG 7 Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması Hedef7b: <i>Azalan biyolojik çeşit kaybı, 2010 itibariyle başarılı, kayıp miktarında önemli azalış</i></p>	<p>Parametre: Abram is brama, leuciscus cephalus ve salmo trutta labrax derede görülen balık türleridir. .</p>	0

²¹ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 103

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	miktarı balık türlerinin yaşamasını sağlayacaktır.		Hedef: Uygun şartlarda somon balığı türlerinin çeşitliliği ve göçün devam etmesini sağlamak.	
İstihdam Kalitesi	İş güvenliği ve ilgili güvenlik protokolleri kapsamında işçilere yeterli eğitimler sağlanacaktır. Kaza risklerine karşı bir acil durum planı hazırlanacaktır	MDG Amaç 1: Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak Hedef 1.a: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek. 1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</i>	Çalışanlara yönelik eğitim Parametre: Çalışma şartları bölgede yetersizdir. Hedef: Proje yerel halka istihdam sağlayarak bölgedeki işsizliği azaltacak.	+
Geçim	Azaltma Önlemleri bu göstere ile ilgili değildir.	MDG Amaç1: Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak Hedef1.a: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i> <i>1.4 İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek 1.5 İstihdam-Nüfus Oranına</i>	Parametre: Proje olmadan yerel halka ek bir gelir olmaması Hedef: Proje inşaat ve işletme aşamalarında yeni iş imkânları sağlayacaktır.	+
Ulaşılabilir ve temiz enerji hizmetlerine erişim	Azaltma Önlemleri bu göstere ile ilgili değildir..		Parametre: Türkiye de enerji talebi giderek artmaktadır. Proje faaliyetleri olmazsa enerji	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

			<p>üretiminde bir gelişme olmayacak ve yenilenebilir kaynakların yerini fosil yakıtlar alacaktır.</p> <p>Hedef: Kuzkaya HES projesi enerji Sistemleri verimliliği arttırmada faydalı olmaktadır. Ayrıca, fosil yakıtların ikame edilmesi Proje, temel senaryoya kıyasla önemli fosil yakıtlarına (Doğal gaz, kömür ve petrol) olan bağımlılığı azaltacaktır.)</p>	
Kişisel ve kurumsal Kapasite	Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..	<p>MDG Amaç1 Aşırı Yoksulluğu ve Açlığı Ortadan Kaldırmak</p> <p>Hedef 1.b: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p>1.4 <i>İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</i></p> <p>1.5 <i>İstihdam – Nüfus Oranına</i></p> <p>1.6 <i>Günlük \$1 altında yaşayan kişilerin oranı (PPP)</i></p> <p>1.7 <i>Toplam istihdam içerisinde kendi hesabı</i></p>	<p>Parametre: Yerel halkın eğitimi ve becerilerinde önemli bir gelişme yoktur. Ayrıca, insanların çoğu çevresel sorumluluklarının bilincinde değildir.</p> <p>Hedef: Personele sağlanacak eğitimlerin yardımı ile çevresel konulara ilişkin farkındalık geliştirilecektir.</p>	0

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

		<i>olan ve aile çalışanlarına katkıda bulunanların oranı</i>		
İstihdam ve Gelir Sağlama	Azaltma Önlemleri bu göstere ile ilgili değildir.	<p>MDG Amaç 1: Aşırı Yoksulluğu ve Açlığı Ortadan Kaldırmak</p> <p>Hedef 1.b: <i>Kadınlar ve gençler dâhil olmak üzere herkes için tam ve üretken bir istihdam ve saygın bir iş elde etmek</i></p> <p>1.4 <i>İstihdam edilen kişi başına GSYİH büyüme hızı elde etmek</i></p> <p>1.5 <i>İstihdam – Nüfus Oranına</i></p> <p>1.6 <i>Günlük \$1 altında yaşayan kişilerin oranı (PPP)</i></p> <p>1.7 <i>Toplam istihdam içerisinde kendi hesabı olan ve aile çalışanlarına katkıda bulunanların oranı</i></p>	<p>Parametre: İstihdam durumu sabittir.</p> <p>Hedef: İnşaat aşamasında 100 kişi ve işletme aşamasında ise 10 kişi çalışacaktır. Teknik personel hariç, yerel halktan istihdam sağlanacaktır. Bu nedenle proje yerel işsizlik oranının azalmasına katkıda bulunacaktır...</p>	+
Ödeme ve Yatırım Dengesi	Azaltma Önlemleri bu göstere ile ilgili değildir..	<p>MDG Amaç 8: Kalkınma için Küresel bir İşbirliği geliştirmek</p> <p>Hedef 8.d: <i>Ulusal ve uluslararası önlemler ile uzun vadede borcu sürdürülebilir hale getirmek için gelişmekte olan ülkelerin borç meselelerini kapsamlı bir şekilde ele almak</i></p>	<p>Parametre: Türkiye' nin doğal gaz, ithal kömür gibi ithal fosil yakıtta yüksek oranda bağımlılığı.</p> <p>Hedef: Petrol ve doğal gazın kaydırılması ile muhtemel ödeme tasarrufları Proje, temel önemli fosil yakıtlarına (Doğal gaz, kömür ve petrol) olan bağımlılığı azaltacaktır.)</p>	+
Teknoloji		MDG Amaç8	Parametre:	+

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

<p>transferi ve teknolojik özgüven</p>	<p>Azaltma Önlemleri bu gösterge ile ilgili değildir..</p>	<p>Kalkınma için Küresel bir İşbirliği geliştirmek Hedef 8.f Özel sektörün işbirliği ile özellikle bilgi ve iletişim alanındaki yeni teknolojilerin yararlarını kullanılabilir hale getirmek</p>	<p>Teknolojik gelişimde herhangi bir değişiklik yoktur. Hedef: Proje Türkiye'ye teknoloji transferi konusunda bir fırsat yaratacak ve ülkedeki tedarikçilerin kalkınmasını sağlayacaktır.</p>
---	--	---	--

Açıklamalar, veri kaynağı ve referanslar

<p>Hava Kalitesi</p>	<p>Proje alanı ve yakın çevresinde bugüne kadar hava kalitesi tespitine yönelik bir çalışma yapılmamıştır. Proje alanı ve etki alanı çevresinde gelişmiş sanayi kuruluşları bulunmamaktadır. Bu nedenle bölgede sanayi kaynaklı hava kirliliği söz konusu değildir. Yerleşimin yoğun olduğu bölgelerde kirlilik yaratan başlıca faktörler ise, ısınmadan ve trafikten kaynaklanan emisyonlardır. Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 28.Maddesinde; "İl ve İlçelerin kirlilik derecelendirilmesi; il ve ilçenin topografik yapısı, atmosferik şartlar, meteorolojik parametreler, sanayi durumu, nüfus yoğunluğu ve önceki yılların hava kalitesi ölçüm sonuçları dikkate alınarak 06.06.2008 tarihi ve 26898 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi(HKDY) Yönetmeliğine göre Bakanlık tarafından kış sezonu başlamadan önce ilan edilir." ifadesi yer almaktadır. Bu hususlar çerçevesinde İllerden alınan bilgiler de değerlendirilerek tüm il ve ilçelerin kirlilik derecelendirilmesi 30.07.2009 tarih ve 2009/15 sayılı "Hava Kirliliği Kontrolü ve Önlenmesi" konusundaki Genelgesi ile yapılmış ve buna göre; "Sınır Değerlerinin Aşıldığı İl ve İlçeler ve "Sınır Değerlerinin Aşılmadığı İl ve İlçeler olmak üzere sınıflandırma yapılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre Kastamonu il Merkezi ve Tüm ilçeleri 2009–2010 Kış Sezonu için II. Grup Kirliliği iller olarak belirlenmiştir.</p> <p>Proje alanı ve yakın çevresinde bugüne kadar hava kalitesi tespitine yönelik bir çalışma yapılmamıştır. İl merkezinde 17.12.2006 tarihinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu kurulmuş olup günlük ilin Partikül Madde, SO₂ ölçümleri yapılmaktadır.(ÇED SF: 107) Proje kapsamında yapılacak tüm çalışmalarda, meydana gelecek tozun minimize edilmesi amacıyla şu tedbirler alınacaktır: Savurma yapmadan yükleme ve boşaltma yapılmasına özen gösterilecektir, Proje ünite sahalarında (regülatör, HES vb.) çalışan araçlara hız sınırlaması getirilecektir, Çalışma sahalarında ve servis yollarında arozözlerle sulama çalışmaları yapılacaktır.</p>
-----------------------------	---

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	<p>Gerekli önlemler alındığı takdirde arazinin hazırlanması ve inşaat aşamasında meydana gelecek toz emisyonlarının en yakın yerleşim yerlerine ve ormanlık alanlara olumsuz bir etkisi beklenmemektedir. Arazinin hazırlanması, inşaat ve işletme dönemlerinde; 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı R.G yayımlanan Yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve 06.06.2008 tarih ve 26898 sayılı R.G.'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine uyulacaktır.²²</p>
Su Kalitesi ve Miktarı	<p>Proje enerji amaçlı olduğundan hidroelektrik santrallerde enerji üretiminde kullanılan suların kalitesinin proje nedeni ile olumsuz etkilenmesi söz konusu değildir. Mevcut durumdaki su kalitesinde de enerji üretimi açısından bir sorun bulunmamaktadır.²³ Ayrıca, Regülâtörlerin rezervuar alanı çok büyük olmayacağı için projenin işletmeye alınmasıyla su kalitesinde önemli bir değişiklik olmayacaktır.²⁴ İşletme aşamasında her bir santralde oluşacak atık sular, her santral sahası yakınlarında açılacak ve yeraltına sızdırmazlığı uygun tekniklerle sağlanacak fosseptik çukurunda biriktirilecektir.²⁵ Faaliyet sahibi Belediye ile yaptığı Atıksu Yönetim Protokolünü ve vidanjörle atıksu bertarafı sonucunda aldıkları belgeleri beş yıl süreyle saklanacak ve denetimler sırasında ilgili görevlilere beyan edecektir.²⁶ Proje kapsamında gerekli olacak içme suyu civardaki çeşme kaynaklarından ve köy sularından karşılanacaktır. Köy suyu kullanımı için ilgili muhtarlıklardan su kullanım izni alınacaktır. İlgili muhtarlıklardan su kullanım izni alınamaması durumunda personel içme suyu dışarıdan hazır damacanalar ile temin edilecektir. Kullanma suyu ise Araç Çayından temin edilecektir. İnşaat faaliyetlerine geçilmeden önce, Araç Çayından kullanma suyunun temin edilmesine ilişkin Kastamonu DSİ XXIII. Bölge Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınacaktır. DSİ XXIII. Bölge Müdürlüğü'nden gerekli izinlerin alınamaması durumunda kullanma suyu dışarıdan tankerlerle getirilecektir.²⁷</p>
Toprak Yapısı	<p>Toprak kirliliğine neden olan faktörleri değerlendirdiğimizde yerleşim alanlarından çıkan atıklar, egzoz gazları, endüstri atıkları, tarımsal mücadele ilaçları ve kimyasal gübreler en başta gelmektedir. Proje alanı çevresinde endüstri ve sanayi tesisi bulunmadığından bölgede bu açıdan kirlilik görülmemektedir.</p>

²² Kuzkaya ÇED Raporu sayfa 119-120

²³ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 108

²⁴ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 163

²⁵ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 170

²⁶ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 170

²⁷ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 137

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	<p>Proje alanı ve etki alanı çevresinde tarım alanları bulunmakta olup, tarımsal kaynaklı toprak kirliliği söz konusudur.²⁸</p>
Diğer Kirleticiler	<p>a) Gürültü: Arazinin hazırlanmasından başlayarak ünitelerin açılmasına dek gerçekleştirilecek faaliyetler aşamasında iş makinelerinin kullanımından kaynaklı gürültü oluşumu söz konusu olacaktır.²⁹ Sahada oluşacak gürültünün, muhtemel gürültü kaynaklarının ses gücü düzeyleri; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanıp, 30.12.2006 Tarih ve 26392 Sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren "Açık Alanda Kullanılan Teçhizat Tarafından Oluşturulan Çevredeki Gürültü Emisyonu ile İlgili Yönetmelik" in 5. Maddesi'nde verilen tabloda tanımlanan motor gücü seviyelerine göre verilen formüller yardımıyla bulunmaktadır.³⁰ Proje alanı ve yakın çevresinde bugüne kadar mevcut gürültü kirliliğinin tespitine yönelik bir çalışma yapılmamıştır. Proje alanı çevresinde endüstri ve sanayi tesisi bulunmadığından dolayı önemli bir gürültü söz konusu değildir. Ancak proje alanının güneyinden geçen Karabük-Kastamonu karayolundan kaynaklı trafik gürültüsü söz konusudur.³¹</p> <p>b) Katı Atıklar: Evsel nitelikli katı atıklar içerisinde; yemek atıkları gibi organik kökenli atıklar, kağıt, cam, metal vb. atıklar bulunacaktır. Evsel nitelikli katı atıklar içerisinde; değerlendirilebilir (kağıt, cam, plastik, metal kutular vb.) sınıfına girenleri tekrar kullanılabilirlikleri göz önünde bulundurularak 24.06.2007 tarih ve 26562 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ambalaj Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin (değişiklik: 30.03.2010 tarih ve 27537 sayılı Resmi Gazete) 26. maddesi gereği ayrı ayrı toplanacak, biriktirilecek ve çevre lisanslı ambalaj atığı alan tesislere verilerek bertaraf edilecektir. İnşaat aşamasında oluşacak katı atıkların toplanması, biriktirilmesi ve uzaklaştırılması Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtildiği üzere yapılacaktır. Evsel nitelikli katı atıkların 14.03.1991 tarih ve 20814 sayılı R.G.'de yayımlanan "Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" Madde 18'de belirtildiği gibi; denizlere, göllere ve benzeri alıcı ortamlara, caddelere, ormanlara ve çevrenin olumsuz yönde etkilenmesine sebep olacak yerlere dökülmesi yasaktır. Bu doğrultuda proje kapsamında meydana gelecek katı atıkların toplanması ve taşınması Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 18, 19. ve 20. Maddelerinde belirtildiği şekilde yapılacaktır. Proje kapsamında oluşacak katı atıklar şantiye tesisi sahasında bulundurulacak ağız kapalı konteynırlarda biriktirilecektir. Araç Belediyesi ile yüklenici firma arasında bir protokol yapılarak, şantiye tesisinde biriktirilecek</p>

²⁸ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 108

²⁹ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 143

³⁰ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 144

³¹ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 108

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	<p>katı atıkların Araç Belediyesi tarafından alınması sağlanacaktır. Proje kapsamında oluşan katı atıkların bertarafı aşamasında, 14 Mart 1991 tarih ve 20814 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır.³²</p> <p>c) Patlatma: İnşaat aşamasında patlatma yapılmayacağından yeraltı sularında bir etkilenme olmayacaktır. ³³</p>
Biyolojik Çeşitlilik	<p>İnşaat döneminde, makro canlıların rahatsızlık faktörü nedeni ile yer değişikliği ve diğer olumsuz davranışlara maruz kalmamaları açısından iş makineleri ile çalışma zaman ve saatlerine dikkat edilecektir. İnşaat döneminde, hafriyat sonucu ortaya çıkan malzeme ile dolgu işlemleri, civarda bulunan fauna habitatlarının stabilizasyonunu bozmayacak şekilde minimize edilecektir. Projenin inşaat aşamasında Bern Sözleşmesi, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve Yönetmeliklerine ve diğer ulusal ve uluslar arası sözleşme hükümlerine ve T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Av ve Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığı'nın 26 Mayıs 2010 tarih ve 27592 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "2010-2011 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu Kararı" hükümlerine uyulacaktır.³⁴</p> <p>Proje kapsamında inşa edilecek regülâtörlerin mansabına, mansap doğal yaşamının korunması için sürekli olarak belirli miktarda su, can suyu olarak bırakılacaktır. Regülâtörlerin mansabına bırakılacak olan can suyu ile birlikte regülâtör mansabında öncekine oranla akış rejimi azalacaktır ve daha sığ bir su ortamı meydana gelecektir. Özellikle sığ sularda da yaşayabilen bu canlıların, regülâtörlerin mansabında meydana gelecek sığ ortamda da yaşamlarını devam ettirebilecekleri öngörülmektedir. Ayrıca regülâtör yapılarında balık geçiti yapılacak ve bu uygulama ile regülâtör membaı ile mansabı arasında habitat bölünmesi söz konusu olmayacaktır. Projenin inşaat ve işletilmesi aşamasında, 23 Mart 1971 tarihli 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve 10.03.1995 tarih ve 22223 sayılı R.G.'de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Ürünleri Yönetmeliği hükümlerine uyulacaktır.³⁵</p>
İstihdam Kalitesi	<p>Proje aktiviteleri ulusal ve bölgesel olarak direk veya dolaylı olarak çok sayıda fırsat yaratacaktır. Bütün çalışanlara güvenlik ve işletme hakkında gerekli eğitim verilecektir.³⁶</p>
Geçim	<p>Kaynaklardan elektrik üretimi özellikle kırsal bölgelerdeki yerel halka ek gelir getirmeyi, yoksullukla mücadeleyi ve ekonomik kalkınmayı hızlandıran bir yapıya sahiptir. Bölgedeki işletmeler ve</p>

³² Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 140

³³ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 131

³⁴ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 197

³⁵ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 80

³⁶ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 147-148 ve sayfa174

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

	taşeron firmalardan bu bölgeye yapılan ekonomik etki hakkında izleme yapıp rapor alınabilir.
Ulaşılabilir ve temiz enerji hizmetlerine erişim	Bölgesel bir enerji kaynağı olarak, hidrolojik enerji Türkiye'nin yüksek ithal bağımlılığını azaltmaya yardım edece ve buda enerji hizmetlerine ulaşımı arttıracaktır. Özellikle ithalat durup enerji fiyatları artacağı söylenen senaryolarda. IEA Türkiye'nin petrol ve gaz ithalat bağımlılığını eleştirmekte ve yenilenebilir enerjide gelişim talep etmektedir. Fakat enerji hizmetlerine erişimin artırılması yöre halkını etkilemeyecektir(elektriğin genel şebekeye verildiği surece) ve belli tüketiciler görevlendirilememesi için izleme yapılamayacaktır bu sebeple ortalama puan sıfır olarak verilmiştir.
Kişisel ve Kurumsal Kapasite	Proje bölgede yenilenebilir enerjilerin kullanımını teşvik edecektir. Bunun için genel bilgilendirme ve vasıf artırma çalışmaları gerektirmektedir. Yöre halkı projenin gelişimi ve yürümesi için iş birliği içindedir. Yöre halkına paydaş toplantısında proje tamamen tanıtıldı projenin ne kadar içinde oldukları anlatıldı. Santral çalışanlarının kapasitesi de aynı zamanda ölçülebilir bir etkidir. Eğitim ve pratikler gözetimin bir parçasıdır.
İstihdam ve Gelir Sağlama	Proje inşaat aşamasında 100 kişi (proje kapsamında işletilecek olan malzeme ocağı dahil) arasında personelin çalıştırılacağı planlanmaktadır. 100 personelin 5'i proje kapsamında işletilecek kum-çakıl ocağında, 95'si projenin inşaatında çalıştırılacaktır. ³⁷
Ödemeler ve Yatırım Dengesi	Proje ve projenin Türkiye'de sürdürülebilir enerji üretimini güçlendirici rolü ithalata bağımlılığı azaltma eğilimindedir. ³⁸ Geçen yıllardaki toplam enerji tedarikinin %70'i ile bu konu Türk enerji politikası için önemli bir konudur. Yenilenebilir kaynaklardan enerji üretilmesi konusu herhangi bir ithalattan bağımsız bir konudur ve bu sebeple ödemeler dengesinde negatif bir etkisi yoktur. Bu projenin bu göstergeye pozitif etkisi elektrik üretimi için yapılan doğal gaz ve sıvı yakıt ithalatındaki ölçümlerle izlenecektir. Doğal gaz ve likit petrol yakıtlardan elektrik üretimi payı, elektrik üretimi için kullanılan toplam doğal gaz ve sıvı petrol yakıtların ölçümleri ve miktarları TUIK verilerine göre hesaplanacaktır. ³⁹
Teknoloji Transferi ve Teknolojik özgüven	Proje sahibi bir Türk şirketi olarak GS VER projesinden gelen raporları göz önünde bulundurarak, Türk beceri, yetkinliği ve öz güveniyle yeni teknolojilere açıktır. Proje sahibi sahip olduğu tecrübelerle dayanarak bu yatırımı yapıp Türkiye'ye teknolojik olarak özgüven kazandırmayı düşünmektedirler.

³⁷ Kuzkaya ÇED Raporu, sayfa 140

³⁸ IEA (International Energy Agency): Energy Policies, Turkey 2005 Review, 2005, p. 28.

³⁹ TUIK, www.tuik.gov.tr

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

BÖLÜM E. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İZLEME PLANININ TARTIŞILMASI

İzleme çalışmaları proje sahibi tarafından yerine getirilecektir. Proje sahipleri yerel ortaklarını izleme planında yer almaları için teşvik edecektir. Her şeyden önce izlemenin amacı yerel ortaklara anlatılacaktır. Negatif etkileri azaltma önlemleri ve ilgili göstergeler açıklanacaktır. Bunun sebebi bir çok yerel halktan katılımcının projede yer alacak olmasıdır. Bu katılımcıların projeye ilgili yorumları ve fikirleri diğer yerel halkı projeye fikir bazında bile olsa katılmalarını sağlayacaktır. Bu sebeple çalışanlar proje konusunda iyi eğitilmiş ve bilgi sahibi olmalıdır. Projeye katılanların projeye ve HES ile olan aşinalığını temin etmek için proje bölgesinde sosyal aktiviteler veya bu bölgeye geziler düzenlenebilir. Yerel ortakların izleme faaliyetlerine katılımının amacı çevredeki farkındalığı artırmak ve geliştirmek ve projenin ülkemize ve bölgeye olan önemini anlatmaktır.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

BÖLÜM F. BÖLGE HALKI BİLGİLENDİRMESİ GERİ BİLDİRİM SÜRECİNİN AÇIKLANMASI

Paydaş Toplantısının ardından, Proje Tasarım Dosyasını ve GS Pasaportu Eylül 2011 tarihine kadar tamamlanacaktır. Bu basamaklar tamamlandıktan sonra validasyon ve paydaş geri bildirim evresi başlayacaktır.

Paydaş Geribildirim evresi şunları içermelidir:

- Dokümanların (Paydaş Toplantı Raporu, Proje Tasarım Dosyası (PDD), GS Pasaportu) belirlenen Türk web sitesine yüklenmesi,
- Paydaş toplantısına davet edilen kişilere mevcut dokümanları ve prosedürü anlatmak ve onların yorumlarını almak amacıyla gönderilen mektuplar,
- Proje alanı ve yakın çevresine, mevcut dokümanlara internette, valilikte ve paydaş toplantı alanında (ya da alternatif diğer alanlarda) ulaşabileceklerine dair duyuru,
- Yerel çevre ve diğer ilgili STK'lara paydaş geri bildirim süresince ulaşılacaktır. Toplantıya katılmasalar dahi kendilerinin en azından görüşleri istenecektir
- Paydaş Geri Bildirimi süresince, proje tanıtım dosyası tanıtılacak ve açıklanacaktır. Toplantı süresince, projenin önemli yönleri gösterilecektir. Paydaşların proje hakkındaki yorumları dikkate alınacaktır.
- Paydaş Toplantısı Raporu Türkçe, Proje Tasarım Dosyası ve GS Pasaportu ise İngilizce olarak bulunmalıdır,
- Duyurular ve dokümanlar net iletişim bilgileri (adres, telefon, e-posta) içermelidir.

Paydaş geribildirim evresi 2 ay içerisinde (Ağustos/Eylül 2011) tamamlanmalıdır.

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

EK 1. ORJİNAL KATILIMCI LİSTESİ

KASTAMONU İLİ ARAÇ İLÇESİ KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HES PROJESİ PAYDAŞ TOPLANTISI KATILIM LİSTESİ 28.07.2010

AD-SOYAD	BİŞİM	ADRESİ	TELEFAN	E-POSTA	İMZA
Kocaman Kocaman	Çiftçi	Darıca Köyü	37 27 225		
A. Arslan Arslan	Muhafazası	Sarıca Köyü	0535 827 290		
Gökmet Tiftik	Çiftçi	Darıca Köyü	37 27 073		
Abdullah Abdullah	Çiftçi	Çaycah Köyü	502 6639		
Dosun Tiftik	Çiftçi	İsmailpaşa Köyü	0531 891 535		
Sakir Sakir	Muhafaza	Muhafaza	0536 685 886		

KASTAMONU İLİ ARAÇ İLÇESİ KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HES PROJESİ PAYDAŞ TOPLANTISI KATILIM LİSTESİ 28.07.2010

AD-SOYAD	BİŞİM	ADRESİ	TELEFAN	E-POSTA	İMZA
Serdar Burtopcu	İşletici Uydu İşletmeni	İşletici	0532 676 8978		
Yakup ÜNAL	Balgıksu Köyü Muhafaza	İşletici	0536 216 7164		
Hüseyin SEBİ	Fırlıklı Köyü Muhafaza	İşletici ARAY	0537 652 8865		
Satılmış ÜS	Çarşı Çarşısı Kaputankulu	İşletici Kocaman	0532 675 7912		

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

EK 2. ORJİNAL DEĞERLENDİRME FORMU

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Süleyman Başın
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karsılıklı tartışım
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Kişin boş olan suyun Değerlenmiş olması
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Suyun az olduğu yüz aylarında Arıcılık susuz kalması
İmza	Bahçelerden koruması suyun yeterli olması

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Adil KASER
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Normal geçti
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Elektriğin daha ucuz olacağı
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Suyun az olacağını düşünüyorum
İmza	

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Karım Beyazıt
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı konuşma yapıldı.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Gençlere iş imkanı getireceğini düşünüyorum
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Beğenmediğim yönü yok
İmza	

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Satılmış UŞ
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı Tartışıldı.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Elektrik ucuz olacak
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Bereketli suyun artacağını düşünüyorum
İmza	

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	AZİZ US
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Karşılıklı konuşuldu
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Belki iş imkanı getirebilir.
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Vatandaşın mağdur olacağını düşünüyorum.
İmza	

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Ramazan Usta
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	HES Tamamla.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	İŞ imkanı ve kamu elektrik ihtiyacını
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Tarım için su ihtiyacı olabilir
İmza	

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

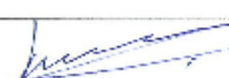
HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Hakan GÖKSELER
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	iyi
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	İş imkanı
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Bahçeler suyun kalacak
İmza	

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

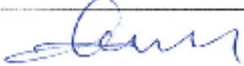
Ad Soyad	Ahmet DEVECİ
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Bilgilendirilmiştir.
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	menekete yatırım
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	
İmza	

Gold Standard Local Stakeholder Consultation Report

DEĞERLENDİRME FORMU

KUZKAYA REGÜLATÖRÜ VE HİDRO ELEKTİRİK SANTRALI PROJESİ

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI, 28.07.2010, ARAÇ

Ad Soyad	Senol Kaçoğlu
Toplantı hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Genel geldi
Projenin beğendiğiniz yönleri nelerdir?	Yolların düzenlenmiş görünümünü
Projenin beğenmediğiniz yönleri nelerdir?	Dere suyunun azalacağını düşünüyorum
İmza	

Main sponsors

firstclimate[®]

climatecare

 TFS Green
Part of Tradition

TRICORONA

one carbon

Supporting Sponsors

-essent

 south pole

 myclimate
Protect our planet

 BNP PARIBAS

Developers Gold Standard version two

ECOFYS

Industrie Service

FIELD
Foundation for International
Environmental Law and Development